

ΕΝΤΥΠΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΤΟΥ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΥ ΠΛΑΝΟΥ

Η ενσωμάτωση του χώρου πρασίνου στη διδασκαλία, δημιουργεί μαθησιακές εμπειρίες και ευκαιρίες για την επανασύνδεση του ατόμου με τη φύση, την ενίσχυση της βαθύτερης κατανόησης της περιβαλλοντικής αειφορίας και προάγει παράλληλα τη διαθεματική μάθηση. Η αξιοποίηση των χώρων πρασίνου ως εργαλείο διδασκαλίας και μάθησης μπορεί να προσφέρει πρακτικές εμπειρίες και γνώσεις στους μαθητές/μαθήτριες να αξιοποιηθεί στο πλαίσιο του Αναλυτικού Προγράμματος ειδικότερα της Εκπαίδευσης για το Περιβάλλον και την Αειφόρο Ανάπτυξη, αλλά και στο πλαίσιο των Αναλυτικών Προγραμμάτων των άλλων μαθημάτων. Για την Προδημοτική και Δημοτική Εκπαίδευση το συγκεκριμένο πρόγραμμα μπορεί να αποτελέσει το ζήτημα για τον σχεδιασμό της Αειφόρου Περιβαλλοντικής Εκπαιδευτικής Πολιτικής (ΑΠΕΠ) του σχολείου. Για τη Μέση Γενική Εκπαίδευση (ΜΓΕ) και τη Μέση Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση (ΜΤΕΕΚ) η διαμόρφωση του πράσινου χώρου μπορεί να αποτελέσει πρόγραμμα της σχολικής μονάδας.

Πρακτικές τεχνικές

Ποιες πρακτικές τεχνικές δημιουργίας, συντήρησης, αναβάθμισης και αξιοποίησης κήπων θα εφαρμόσετε και πώς θα τις ενσωματώσετε στη διδασκαλία σας;
(π.χ.

Στα πλαίσια της δημιουργίας του συγκεκριμένου χώρου πρασίνου, θα χρησιμοποιήσουμε κυρίως μεσογειακά και ιθαγενή φυτά τα οποία είναι εγκλιματισμένα στο μεσογειακό οικοσύστημα άρα και καλύτερα προσαρμοσμένα. Για να γίνει αυτό κατορθωτό θα προηγηθεί διερεύνηση των πλεονεκτημάτων τους έναντι άλλων φυτών. Τέτοια φυτά κατά ανάγκη λιγότερες ανάγκες για άρδευση αλλά και για θρεπτικά στοιχεία.

Τα κλαδέματα καθώς και οι αραιώσεις του φυλλώματος που θα προκύψουν στην πορεία καθώς τα φυτά θα αναπτύσσονται σε όγκο θα αξιοποιηθούν σε πρακτικές κομποστοποίησης και μετατροπής τους σε χρήσιμο οργανικό λίπασμα για τον ίδιο χώρο ή και για άλλους χώρους πρασίνου του σχολείου μας.

Στην πλήρη ανάπτυξη του κήπου θα γίνει προσπάθεια για εγκατάσταση φωλιών για πουλιά αλλά και «ξενοδοχείο» εντόμων-επικονιαστών.

Στα πλαίσια του παγκόσμιου περιβαλλοντικού προγράμματος GLOBE στο οποίο συμμετέχει το σχολείο μας, θα εγκαταστήσουμε αισθητήρες για την παρακολούθηση της υγρασίας εδάφους καθώς και ανάλυση για την απουσία ανόργανων αλάτων που θεωρούνται απαραίτητα για την ανάπτυξη των φυτών.

Παιδαγωγικές μέθοδοι

Ποιες παιδαγωγικές μεθόδους θα αξιοποιήσετε και με ποιον τρόπο;

Ο χώρος μπορεί να χρησιμοποιηθεί για υπαίθρια μαθήματα στα πλαίσια πολλών γνωστικών αντικειμένων όπως φυσικές επιστήμες που είναι κατά βάση πειραματικές (Φυσική, Χημεία και Βιολογία) αλλά και κλασσικές σπουδές όπως τα φιλολογικά μαθήματα και τα θρησκευτικά που ασχολούνται στο αναλυτικό τους πρόγραμμα με το οικολογικό πρόβλημα. Θα συμβάλλει σε πιο αποτελεσματική διδασκαλία, δίνοντας κίνητρα σε όλους τους μαθητές. Στα πλαίσια των μαθημάτων των φυσικών επιστημών δίνει δυνατότητες για έρευνα πεδίου-επιστημονική διερεύνηση και βιωματική μάθηση. Οι μαθητές θα ενεργοποιήσουν φιλοπεριβαλλοντικές στάσεις και ευαισθησίες και θα αναπτύξουν δεξιότητες παρατήρησης, συλλογής και επεξεργασίας δεδομένων.

Η ομαδοσυνεργατική μέθοδος που ευνοείται στην υπαίθρια μάθηση θα βοηθήσει τους μαθητές να αποκτήσουν δεξιότητες επικοινωνίας και συνεργασίας και έχουν την ευκαιρία να αναπτύξουν θετική και παραγωγική σχέση με τους/τις συμμαθητές/τριές τους.

Η διερευνητική μάθηση (διεξαγωγή έρευνας) περιλαμβάνει τη διατύπωση μίας ερώτησης ή υπόθεσης, τον ερευνητικό σχεδιασμό και την υλοποίησή του, καθώς και τη συλλογή δεδομένων την ανάλυση τους και την εξαγωγή συμπερασμάτων. Στα πλαίσια αυτά, ο προς υλοποίηση κήπος μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τη μελέτη της φωτοσύνθεσης και της κυτταρικής αναπνοής στα πλαίσια του μαθήματος της Βιολογίας. Επίσης μπορεί να μελετηθεί το φαινόμενο της ώσμωσης και τη χρήση του φαινομένου αυτού εμπειρικά από τους προγόνους μας στην διατήρηση τροφίμων όπως στη διατήρηση των ελιών σε άλμη. Κάλλιστα η διερεύνηση μπορεί να αφορά τη μελέτη ανόργανων αλάτων, απαραίτητων για τη συντήρηση των φυτών στα πλαίσια της Χημείας (ανόργανη) αλλά και την απομόνωση και συλλογή αιθέριων ελαίων (οργανική).

Ποιες ικανότητες STEAME θα επιδιώξετε να αναπτυχθούν μέσα από την εφαρμογή του προγράμματος;

(ικανότητα οραματισμού, ικανότητα προσοχής, ικανότητα διεπιστημονικής σκέψης, κριτικής και δημιουργικής σκέψης, ενσυναίσθησης, ικανότητα έρευνας, εντοπισμού και επίλυσης προβλήματος, συμμετοχής, εμπλοκής, ενεργού πολιτότητας, συνεργασίας και επικοινωνίας, δράσης, υπευθυνότητας, αξιολόγησης και λήψης απόφασης)

Ο κήπος λειτουργεί ως ένα ζωντανό εργαστήριο και μετατρέπει τη θεωρία σε πράξη και τη μάθηση σε βιωματική εμπειρία καθώς οι μαθητές:

- αναπτύσσουν ικανότητα διεπιστημονικής σκέψης. π.χ στο μάθημα της Βιολογίας μπορούν να μελετήσουν τον κύκλο ζωής των φυτών, τη φωτοσύνθεση, την κυτταρική αναπνοή, την ώσμωση και την αλληλεπίδραση μεταξύ οργανισμών του ίδιου είδους ή διαφορετικών ειδών (π.χ φυτών και επικονιαστών) ενώ στο μάθημα της Χημείας μελετούν τη σύσταση του εδάφους (pH, υγρασία, ανόργανα άλατα κλπ.)

- αποκτούν ικανότητα έρευνας, κριτικής σκέψης εντοπισμού και λύσης προβλήματος καθώς θα κληθούν να δημιουργήσουν και να εφαρμόσουν οικολογικά παρασιτοκτόνα και ζιζανιοκτόνα στα πλαίσια του μαθήματος της Χημείας.

- αποκτούν κουλτούρα ενεργού πολιτότητας, συνεργασίας και επικοινωνίας, δράσης, υπευθυνότητας, αξιολόγησης και λήψης απόφασης αλλά και ενσυναίσθησης και περιβαλλοντικής συνείδησης στα πλαίσια συζητήσεων για το οικολογικό πρόβλημα που αφορούν σε θεματικό κύκλο των νέων ελληνικών αλλά και στο μάθημα των θρησκευτικών.

- αποκτούν πρακτικές δεξιότητες στα πλαίσια χρήσης ή και κατασκευής εργαλείων για την φύτευση, καλλιέργεια, συλλογή αλλά και επεξεργασία χρήσιμης βιομάζας στα πλαίσια του μαθήματος της τεχνολογίας αλλά και των Ηλεκτρονικών υπολογιστών.

- αναπτύσσουν ικανότητες αισθητικής και σχεδιασμού καθώς θα σχεδιάσουν το αισθητικό μέρος του κήπου όσον αφορά τη διάταξη των φυτών στα πλαίσια του μαθήματος του ελεύθερου και προοπτικού σχεδίου. Επίσης μπορούν να δημιουργήσουν καλλιτεχνικές παρεμβάσεις (π.χ. ζωγραφισμένες γλάστρες, πινακίδες φυτών και γλυπτά από φυσικά υλικά). Επίσης μπορούν να χρησιμοποιούν τον κήπο ως πηγή έμπνευσης για ζωγραφική, ποίηση ή φωτογραφία.

- επεξεργάζονται μαθηματικές και υπολογιστικές έννοιες καθώς θα κληθούν να μετρήσουν το εμβαδόν και την περίμετρο των παρτεριών, υπολογίζουν τις αποστάσεις φύτευσης (spacing) αλλά και το βάθος. Το συγκεκριμένο εγχείρημα μπορεί να επιτευχθεί κι μέσα από χρήση ειδικών λογισμικών στα πλαίσια της πληροφορικής.

Ενημέρωση/Επιμόρφωση όλων των μελών της σχολικής μονάδας και διασφάλιση της συμμετοχής τους

Περιγράψτε ενδεικτικές δραστηριότητες ενημέρωσης και εμπλοκής /συμμετοχής όλων των μελών της σχολικής κοινότητας (μαθητές/μαθήτριες, εκπαιδευτικοί, γονείς, γραμματειακό και βοηθητικό προσωπικό, υπάλληλοι κυλικείου, Σύνδεσμος Γονέων, τοπικοί φορείς κ.λπ.) σε θέματα που αφορούν τον σχεδιασμό, τη δημιουργία, τη συντήρηση και την εκμετάλλευση χώρων πρασίνου;

Μαθητές/Μαθήτριες: Συμμετέχουν ήδη στο σχεδιασμό του κήπου με ψηφιακά σχέδια (π.χ χρήση minecraft, gardena, google maps). Μπορούν αν εισηγηθούν είδη φυτών που θα καλλιεργηθούν αφού προβληματιστούν για τα υπέρ κι τα κατά του κάθε είδους.

Εκπαιδευτικοί: έγινε ήδη σύσταση διεπιστημονικής ομάδας (Βιολόγοι, Χημικοί, τεχνολόγοι, φιλόλογοι, θεολόγοι κλπ.) στα πλαίσια της επιτροπής περιβάλλοντος και εξωραισμού του σχολικού χώρου, οι οποίοι θα εισηγηθούν στους υπόλοιπους συναδέλφους τρόπους αξιοποίησης του προς κατασκευή χώρου στα πλαίσια των αναλυτικών τους προγραμμάτων.

Γονείς & Σύνδεσμος Γονέων: Θα γίνει ενημέρωση για την παρουσίαση του προγράμματος και θα ζητηθεί η συνεργασία του είτε ομαδικά είτε ατομικά στα πλαίσια των διαφόρων εργασιών που πρέπει να γίνουν και χρειάζεται ειδική τεχνογνωσία (π.χ. γεωπόνους, υδραυλικούς, αγρότες, ειδικούς στα χρωματουργικά κλπ.)

Προσωπικό (Γραμματεία, Βοηθητικό προσωπικό): Θα γίνει συζήτηση στα πλαίσια και της επιτροπής ασφάλειας και υγείας για την ασφάλεια και τη λειτουργικότητα του χώρου.

Δεξιότητες ζωής

Καθορίστε τις δεξιότητες ζωής που αναμένετε να κατακτήσουν οι μαθητές/μαθήτριες, καθώς και τους τρόπους με τους οποίους θα κατακτηθούν οι δεξιότητες αυτές (ανάπτυξη συνεργασίας, ομάδες εργασίας, ανάληψη υπευθυνότητας, ημέρες εθελοντικής εργασίας για την κοινότητα κ.λπ.)

Οι μαθητές αποκτούν υπευθυνότητα και συνέπεια καθώς ο χώρος πρασίνου θα εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την δική τους φροντίδα. Θα κατανοήσουν ότι η παράλειψη του ποτίσματος οδηγεί σε ορατό αρνητικό αποτέλεσμα.

Μαθαίνουν να διαχειρίζονται το χρόνο καθώς κατανοούν ότι η φύση λειτουργεί με τους δικούς της ρυθμούς και τα φυτά δεν αναπτύσσονται αστραπιαία αλλά χρειάζονται μήνες ή και χρόνια.

Μαθαίνουν να λειτουργούν ως ομάδα να συνεργάζονται και να επικοινωνούν (π.χ., άλλος ποτίζει, άλλος καθαρίζει τα εργαλεία, άλλος κλαδεύει κλπ.).

Μαθαίνουν να επικοινωνούν: Πρέπει να συντονιστούν, να διαπραγματευτούν και να λύσουν τις διαφορές τους για το πού θα φυτευτεί κάτι ή πώς θα χρησιμοποιηθούν τα κοινά εργαλεία.

Μαθαίνουν να διαχειρίζονται υλικά και χώρους καθώς τακτοποιούν και να συντηρούν τα εργαλεία τους σωστά. Επίσης αναπτύσσουν δεξιότητες χωροταξικού σχεδιασμού, αφού αποφασίζουν για τα είδη και την θέση του κάθε φυτού.

Τοπική κοινότητα και ευρύτερη κοινωνία: Το συγκεκριμένο πρόγραμμα είναι κατεξοχήν πρόγραμμα διαγενεακής επικοινωνίας, συνεργασίας και αλληλεπίδρασης. Αναφερθείτε συγκεκριμένα στα πιο κάτω ερωτήματα πώς θα το επιτύχετε.

1. Πώς θα αξιοποιηθεί η ιστορία και ο πολιτισμός της σχολικής και τοπικής κοινότητας στη διαμόρφωση του χώρου πρασίνου; (ενδημικά/ιθαγενή φυτά και σπόροι, πολιτιστική σημασία ορισμένων φυτών, παραδοσιακές καλλιεργητικές πρακτικές)

Η διαμόρφωση του σχολικού χώρου πρασίνου μπορεί να αποτελέσει ευκαιρία για τη σύνδεση της φύσης με την ιστορία και τον πολιτισμό της τοπικής κοινότητας. Η επιλογή ιθαγενών φυτών, όπως η ελιά και η μαστιχιά όχι μόνο στηρίζει τη βιοποικιλότητα του μεσογειακού οικοσυστήματος αλλά και αναδεικνύει τη σημασία που είχαν αυτά τα φυτά στην καθημερινή ζωή και την οικονομία των προγόνων μας. Παράλληλα, η ένταξη αρωματικών φυτών με ιδιαίτερη πολιτιστική αξία, όπως το θυμάρι, η ρίγανη, το δεντρολίβανο και η λεβάντα, προσφέρει τη δυνατότητα στους μαθητές να γνωρίσουν τις παραδοσιακές χρήσεις τους στη μαγειρική, στην ιατρική και στα τοπικά έθιμα. Επιπλέον, η εφαρμογή παραδοσιακών καλλιεργητικών πρακτικών, όπως το μάζεμα ελιών και η επεξεργασία τους για την παραγωγή είτε ελιών «τσακκιστών» ή η παραγωγή ελαιόλαδου βοηθά στην διατήρηση των εθίμων μας. Επίσης το μάζεμα και η αποξήρανση των αρωματικών φυτών για την παραγωγή τσαγιών ή βοτάνων στη μαγειρική προβάλλει την σημαντική τους αξία κατά την ιστορία της μεσογειακής διατροφής. Η αξιοποίηση φυσικών μεθόδων άρδευσης και λίπανσης όπως η παραγωγή λιπάσματος από φυσικά υλικά όπως κλαδεύματα, ενισχύει την περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση και προβάλλει την αξία της βιωσιμότητας. Μέσα από αυτήν την προσέγγιση, ο χώρος πρασίνου δεν αποτελεί απλώς ένα αισθητικά ευχάριστο περιβάλλον, αλλά μετατρέπεται σε ζωντανό εργαστήριο που συνδυάζει τη φυσική κληρονομιά με τον πολιτισμό και τις παραδόσεις της περιοχής.

2. Πώς θα εμπλέξετε την κοινότητα στη μαθησιακή διαδικασία (κηπουροί, αγρότες/αγρότισσες, τοπιοτέχνες, τοπικές αγορές, ειδικοί/ειδικές σε θέματα περιβάλλοντος, διαγενεακή γνώση, εκπαιδευτικές επισκέψεις, κ.λπ.), ώστε να εμπλουτίσετε τις γνώσεις και πρακτικές δεξιότητες των μαθητών/μαθητριών στη δημιουργία, καλλιέργεια και συντήρηση κήπου;

Η ενεργή εμπλοκή της κοινότητας στη μαθησιακή διαδικασία προσφέρει στους μαθητές αυθεντικές εμπειρίες και ενισχύει τη βιωματική μάθηση. Για την καλλιέργεια και συντήρηση του σχολικού κήπου, θα καλέσουμε τοπικούς

γεωργούς και αγρότισσες να μοιραστούν πρακτικές γνώσεις σχετικά με τις καλλιέργειες, τους φυσικούς τρόπους λίπανσης και την εποχικότητα των φυτών που επιλέξαμε. Ακόμη, θα συνεργαστούμε με γεωπόνο κηπουρό και τοπιοτέχνη για να μας συμβουλευθούν σχετικά με την επιλογή και την διαρρύθμιση των φυτών στον βοτανόκηπο καθώς και την απόσταση που πρέπει να αφήσουμε ανάμεσα στα μαστοχόδεντρα και στα ελαιόδεντρα. Επίσης θα μας βοηθήσουν στον σχεδιασμό του χώρου, με έμφαση στη λειτουργικότητα και την αισθητική του τοπίου.

Μέσω εκπαιδευτικών επισκέψεων σε τοπικές αγορές, φυτώρια ή αγροκτήματα, οι μαθητές θα έρθουν σε επαφή με τον κύκλο παραγωγής και κατανάλωσης. Επίσης, η πρόσκληση ειδικών σε περιβαλλοντικά θέματα (όπως γεωπόνοι ή περιβαλλοντικοί επιστήμονες) θα βοηθήσει τους μαθητές στην κατανόηση της σημασίας της αειφορίας, της βιοποικιλότητας και της χρήσης ξηρανθεκτικών φυτών σε κήπους στην περιοχή μας. Τέλος, θα αξιοποιήσουμε τη διαγενεακή γνώση, προσκαλώντας παππούδες και γιαγιάδες της κοινότητας να αφηγηθούν παραδοσιακές μεθόδους καλλιέργειας και χρήσης των φυτών, ενισχύοντας έτσι τη σύνδεση με την τοπική πολιτιστική κληρονομιά.

3. Ποια οφέλη αναμένετε να αποκομίσει η τοπική κοινότητα και η ευρύτερη κοινωνία από τις δραστηριότητες που προτίθεστε να οργανώσετε (διάχυση της γνώσης μέσω καμπάνιας ενημέρωσης, διασύνδεση με τη βιομηχανία, επιχειρηματικότητα, επανασύνδεση ανθρώπου-φύσης, κ.λπ.);

Οι δραστηριότητες που θα οργανώσουμε αναμένεται να ωφελήσουν τόσο την τοπική κοινότητα όσο και την ευρύτερη κοινωνία, σε πολλαπλά επίπεδα.

Καταρχάς, μέσα από τη διάχυση γνώσης για την οργανική γεωργία, θα ενισχυθεί η κατανόηση της σημασίας των φυσικών μεθόδων καλλιέργειας και της αποφυγής χημικών σκευασμάτων για ψεκάσματα παρασίτων ή χρήση φυτοφαρμάκων για τα ζιζανιοκτόνα. Αυτό μπορεί να λειτουργήσει ως έναυσμα για αλλαγή στάσεων και πρακτικών, τόσο σε προσωπικό όσο και σε επαγγελματικό επίπεδο, ιδίως σε περιοχές με έντονη γεωργική δραστηριότητα όπως είναι η περιοχή των Κοκκινοχωρίων. Οι μαθητές, ως φορείς νέας γνώσης, μπορούν να μεταφέρουν τις εμπειρίες τους στις οικογένειές τους, δημιουργώντας έτσι έναν θετικό φαύλο κύκλο πληροφόρησης και εφαρμογής βιώσιμων πρακτικών στην καθημερινή ζωή με απότερω σκοπό την προστασία του περιβάλλοντος αλλά και την υγεία του ανθρώπου.

Παράλληλα, η διοργάνωση καμπανιών ενημέρωσης και ανοιχτών δράσεων προς το κοινό (όπως εκθέσεις σχολικών προϊόντων -τσάγια και βότανα-, εργαστήρια για γονείς και κατοίκους ή ξεναγήσεις στον κήπο) μπορεί να λειτουργήσει ως μέσο ευαισθητοποίησης της κοινότητας σε ζητήματα περιβάλλοντος, διατροφής και υγείας. Μέσα από τέτοιες δράσεις, επιτυγχάνεται η επανασύνδεση του ανθρώπου με τη φύση, σε μια εποχή όπου η αστικοποίηση και η τεχνολογία έχουν απομακρύνει τον άνθρωπο από το φυσικό περιβάλλον.

Ιδιαίτερα σημαντική είναι η διασύνδεση του σχολείου με την τοπική αγορά, μέσω συνεργασιών με παραγωγούς, συνεταιρισμούς ή κοινωνικές επιχειρήσεις. Αυτό όχι μόνο ενισχύει τον κοινωνικό ιστό, αλλά και προσφέρει στους μαθητές εικόνες του πραγματικού κόσμου, καλλιεργώντας πνεύμα καινοτομίας και επιχειρηματικότητας. Ειδικότερα, η διασύνδεση του σχολείου με τοπικές επιχειρήσεις, παραγωγούς ή μεταποιητές αγροτικών προϊόντων μπορεί να ανοίξει δρόμους για μελλοντικές συνεργασίες, μαθητείες ή καινοτόμες επιχειρηματικές ιδέες των μαθητών. Μέσα από βιωματικές δραστηριότητες, οι μαθητές μπορούν να κατανοήσουν πώς μια ιδέα όπως για παράδειγμα η καλλιέργεια αρωματικών φυτών μπορεί να εξελιχθεί σε προϊόν ή υπηρεσία με κοινωνικό και οικονομικό αντίκτυπο.

Τέλος, μέσα από την αξιοποίηση της διαγενεακής γνώσης (με συμμετοχή μεγαλύτερων μελών της κοινότητας, όπως παππούδων, γεωργών), αναδεικνύεται η τοπική παράδοση, ενώ γεφυρώνεται το χάσμα ανάμεσα στις γενιές. Οι μαθητές θα έρθουν σε επαφή, θα γνωρίσουν και θα εφαρμόσουν πρακτικές που εφαρμόζουν εδώ και χρόνια όπως για παράδειγμα τη δημιουργία διαφόρων ειδών επιτραπέζιων ελιών. Η κοινότητα αισθάνεται ότι συμμετέχει ενεργά στη διαμόρφωση ενός σχολικού χώρου με ουσιαστική κοινωνική αποστολή, ενισχύοντας το αίσθημα του «ανήκειν» και της συλλογικής ευθύνης.

Συνεργασίες και συνέργειες

Προσδιορίστε τις συνεργασίες που προτίθεστε να αναπτύξετε με φορείς και οργανισμούς για τη δημιουργία, τη συντήρηση και την προστασία του χώρου πρασίνου (πχ οργάνωση εθελοντικών προγραμμάτων καθαρισμού και συντήρησης, συνεργασία με επαγγελματίες, επιστήμονες, γονείς κ.λπ., για ενημέρωση για τα είδη φυτών, τη διαδικασία φύτευσης, φυτοπροστασίας, καλλιέργειας κ.λπ.)

Για τη δημιουργία, συντήρηση και προστασία του σχολικού χώρου πρασίνου, είναι ζωτικής σημασίας η ανάπτυξη πολυεπίπεδων συνεργασιών με φορείς, επαγγελματίες και οργανισμούς της ευρύτερης κοινότητας. Οι συνεργασίες αυτές θα ενισχύσουν όχι μόνο την υλική υποστήριξη της προσπάθειας, αλλά και τη μαθησιακή διάσταση του εγχειρήματος, προσφέροντας στους μαθητές αυθεντικά ερεθίσματα και πρακτική γνώση.

Παράλληλα, η συνεργασία με δήμους, τοπικές κοινότητες και περιβαλλοντικές οργανώσεις μπορεί να εξασφαλίσει υποστήριξη σε υλικά (αυτόματο πότισμα, παγκάκια, κιόσκι), τεχνογνωσία και ανθρώπινο δυναμικό που θα βοηθήσει στην δημιουργία του κήπου (για παράδειγμα τοποθέτηση λινιών) , καθώς και να ενισχύσει την προβολή του έργου στην τοπική κοινωνία.

Απαραίτητη είναι η συνεργασία με γεωπόνους και ειδικούς στην οργανική γεωργία, οι οποίοι μέσω ενημερωτικών συναντήσεων θα εξηγήσουν στους μαθητές μας τα πλεονεκτήματα των ξηρανθεκτικών φυτικών ειδών που επιλέξαμε, με γνώμονα το κλίμα, το έδαφος και τη βιωσιμότητα της περιοχής μας. Θα παρέχουν, επίσης, ενημερωτικές ομιλίες ή βιωματικά εργαστήρια στους μαθητές και εκπαιδευτικούς σχετικά με θέματα φύτευσης, φυτοπροστασίας και οικολογικής καλλιέργειας.

Επιπλέον, μπορεί να αναπτυχθεί συνεργασία με τοπικούς επαγγελματίες –όπως κηπουρούς, τοπιοτέχνες ή σχεδιαστές υπαίθριων χώρων– για την αισθητική και λειτουργική διαμόρφωση του χώρου, με έμφαση στην αρμονία του με το φυσικό και πολιτιστικό περιβάλλον. Η συμμετοχή τους μπορεί να είναι καθοριστική τόσο στη φάση υλοποίησης όσο και στη μακροχρόνια συντήρηση του χώρου.

Η δημιουργία εθελοντικών ομάδων καθαρισμού και συντήρησης με τη συμμετοχή γονέων, κατοίκων της περιοχής και μαθητών θα ενισχύσει το αίσθημα κοινής ευθύνης και προσφοράς.

Τέλος, μέσω του προγράμματος «Πρασινίζω το σχολείο μου» δημιουργείται ένα ευρύτερο δίκτυο σχολείων με παρόμοιες πρακτικές, ώστε να υπάρχει ανταλλαγή εμπειριών, καλών πρακτικών και κοινών δράσεων.

Μέσα από αυτές τις συνέργειες, ο σχολικός κήπος δεν θα είναι απλώς ένα περιβαλλοντικό έργο, αλλά θα εξελιχθεί σε κόμβο συνεργασίας, γνώσης και κοινοτικής ενδυνάμωσης, με απτά οφέλη για όλους τους εμπλεκόμενους.